Anul al 58-lea · 12 Pagini · EXEMPLARUL { În România 2 lei / În străinătate 6 lei · 12 Pagini · Nr. 139 Luni 26 Mai 1941

Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării Dir. G.le P. T. T. Nr 24.464/939

UNIVERSUL

ABONAMENTE IN ŢARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

ABONAMENTE IN ŢARA pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. şi UNIV. LITERAR câte 220 lei UNIV.-SPORT 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

DIRECTOR ŞI ADMINISTRATOR DELEGAT STELIAN POPESCU

BIBLIOTECA CENTRALĂ „CAROL I" SIBIU

MANIFESTĂRI DE SOLIDARITATE FRĂŢEASCĂ

Ministerul instrucţiunii publice, în legătură cu grija permanentă, pe care toţi trebue s'o avem faţă de fraţii din provinciile rupte din trupul ţării, precizează că mai bine de 1700 elevi şi eleve ale şcoalelor secundare şi aproape 1000 de studenţi şi studente, au plecat din mijlocul familiilor lor rămase dincolo de liniile de demarcaţie şi lipsiţi de orice sprijin, singuri, au luat drumul pribegiei.

Numărul studenţilor şi elevilor de curs secundar, refugiaţi cu părinţii, este fireşte mult mai mare, cifrându-se la peste 1200 studenţi şi studente şi 10.239 elevi şi eleve de curs secundar.

In afară de tot ceace oficialitatea ori instituţiile particulare au putut face pentru ca studenţii şi elevii refugiaţi să-şi poată urma normal cursurile, vacanţa pune o problemă nouă în deosebi pentru cei fără părinţi, căci odată cu terminarea cursurilor se închid şi internatele cari i-au adăpostit.

Este o datorie pentru toţi românii, mai ales pentru familiile mai înstărite, cari îşi petrec vara la ţară, să primească alături de copiii lor, câte unul sau doi dintre elevii şi studenţii refugiaţi fără părinţi.

Lipsiţi de căldura unui cămin, fără mângâerea şi sprijinul părinţilor, având mereu în suflete dorul după locurile copilăriei lor, aceşti fii ai ţării cari îndură toate amarurile pribegiei, au nevoe de o atmosferă părinteasca, graţie căreia să găsească tăria de a-şi face datoria faţă de ei, de părinţii lor, de neamul lor.

Trebue să privim lucrurile nu numai cu dragostea pe care trebue s'o avem pentru semenii noştri, dar mai ales cu acea imperioasă solidaritate naţională, care e baza continuităţii unui neam.

Năzuinţele noastre, ţelurile noastre, se sprijină toate pe o indiscutabilă unitate de obârşie, de limbă, de credinţă şi de sânge.

Să dovedim prin gestul firesc al ospitalităţii noastre tradiţionale, că este ceva mai mult: o deplină unitate sufletească.

Să arătăm fraţilor noştri aflaţi în refugiu, sau celor cari au rămas dincolo de fruntarii că le înţelegem durerea şi că în inimile noastre ale tuturora, am găsit calea de a alina în parte aceste suferinţi, primind pe odraslele lor în familiile noastre.

Această ajutorare e cu atât mai uşoară, cu cât în clasele liceului ori la cursurile universitare, elevii şi studenţii leagă prietenii, cari multe rămân pe toată viaţa. E mult mai lesnicios pentru familiile ai căror fii au prieteni printre colegii lor refugiaţi, să invite unul ori doi din aceştia, ca să petreacă împreună cele două luni de vacanţă, timp în care şi-ar reaminti cele învăţate, ori s'ar pregăti pentru viitor.

Dragostea noastră pentru fraţii din provinciile alipite, solidaritatea românească, toate sentimentele celor ce leagă pe cei de aceiaş credinţă trebue s'o dovedim cu fapte: nici un elev ori student dintre refugiaţii, mai ales cei ai căror părinţi sunt dincolo de fruntarii, nu trebue să rămână fără căldura şi grija unui cămin în care să se simtă ca între ai lui, ca între fraţi!

„24 Mai 1915"
ziua intrării Italiei în războiul mondial

Roma, 23 (Rador). — Data de 24 Mai 1915, ziua intrării Italiei în războiul mondial, este reamintită şi celebrată de ziare ca una din datele decisive ale existenţei şi desvoltării naţiunii italiene.

Se subliniază că intervenţia Italiei a fost rezultatul unei mişcări revoluţionare interne, care îşi avea rădăcinile în acţiunile populare ale „risorgimentului" pentru realizarea unităţii naţionale.

Mussolini a fost unul din luptătorii cei mai înflăcăraţi şi mai ascultaţi ai cauzei interventioniste, din care a eşit în realitate revoluţia fascistă.

Italia îşi reaminteşte astăzi cu emoţie începutul războiului din 1915—1918, deoarece acest război i-a îngăduit să străbată o etapă nouă şi importantă pe drumul realizării unităţii naţionale, pe care o desăvârşeşte războiul actual. Dar aceeaşi aniversare mai aminteşte Italiei şi trădarea de care s'au făcut vinovaţi foştii săi aliaţi, cari n'au recunoscut enormele ei sacrificii şi nevoile ei vitale şi n'au respectat angajamentele luate. Această trădare a provocat revolta Italiei contra foştilor ei aliaţi şi a constituit una din premisele istorice ale formării Axei.

MESAJUL PRINCIPELUI DE PIEMONT ADRESAT INFANTERIŞTILOR

Roma, 23 (Rador). — *Cu prilejul serbării zilei de 24 Mai, ziua infanteriei italiene, A. S. R. Principele de Piemont, comandantul suprem al infanteriei, a adresat infanteriştilor următorul mesaj:*

INFANTERIŞTI AI ITALIEI!

Aniversarea lui 24 Mai, sărbătoarea infanteriei, găseşte glorioasele drapele, victorioase în Iugoslavia, Grecia şi Africa de Nord, şi pline de strălucirea eroismului sublim în Africa Orientală.

Peste tot infanteriştii — tineri sau bătrâni — au scris pagini de glorie nemuritoare şi au arătat lumii întregi eroismul lor.

Inima noastră tresaltă de mândrie şi de orgoliu.

Arma infanteriei, care cunoaşte toate eroismele şi toate sacrificiile, este demnă de nobilele sale tradiţii.

Infanterişti ai Italiei, fiţi mândri că aparţineţi acetei nobile infanterii. Stăruiţi să ţineţi cât mai sus, pe toate fronturile, onoarea patriei.

Pregătiţi-vă armele, pregătiţi-vă trupurile şi capacitatea voastră tehnică, pentru eforturile care vi se vor mai cere, pentru ca Italia să-şi poată vedea împlinite cele mai înalte destine ale sale.

Trăiască Italia! Trăiască Regele! Trăiască Ducele!

Semnat: Umberto de Savoia, general de corp de armată, comandant suprem al infanteriei.

❖

Roma, 23 (Rador). — Cu ocazia zilei de 24 Mai, sărbătoarea infanteriei, d. Guzzoni, subsecretar de stat la ministerul de război, a trimis un mesaj A. S. R. Principele de Piemont, comandantul suprem al infanteriei.

Situaţia militară şi internaţională
Luptele din Creta şi din Mediterana orientală.—Raporturile franco-germane

de R. SEIŞANU

Zona Mediteranei orientale cu dispozitivul strategic britanic Creta-Corfu-Haiffa-Alexandria.

Luptele din interiorul insulei Creta au continuat şi în cursul zilei de Vineri între trupele germane şi cele britanice, neozeelandeze şi greceşti.

După informaţii din sursă engleză trupele germane au ocupat aerodromul dela Maleni şi câteva cartiere ale oraşului Heraclion, iar aerodromul din apropiere este folosit de forţele britanice.

In legătură cu marea luptă aero-navală din apropierea insulei Creta, între o escadră navală britanică şi avioanele germano-italiene, — care a fost una dintre cele mai mari din cursul acestui război — comunicatul cartierului general german înregistrează scufundarea câtorva crucişătoare şi distrugătoare britanice şi lovirea cu bombe grele a unui vas de linie, precum şi a unor unităţi mici. Din Londra se recunoaşte că escadra britanică în lupta aero-navală din Mediterana orientală a suferit pierderi, dar se consideră exagerat numărul vaselor scufundate şi avariate dat de germani. Alte lupte au fost în apropiere tot de apele Cretei, între unităţile flotei britanice şi vasele de război ce protejau convoiurile germane care transportau trupe şi material în insula Creta.

Nici în comunicatul de Vineri al marelui cartier general german nu se pomeneşte nimic de operaţiile din Creta.

In Libia italiană, trupele britanice sprijinite de unităţi blindate, au încercat câteva eşiri din sectorul fortificat Tobruk, care au fost zădărnicite în urma intervenţiei forţelor germane din apropiere.

La vest de Tobruk trupele ce învestesc cetatea sapă tranşee şi lucrează la dispozitive de apărare. Instalaţiile de aprovizionare britanice din împrejurimile Tobruk-ului au fost bombardate de avioanele germane.

Lângă Sollum, în zona fron-

(Continuare in pag. 2-a)

CRETA
I
Dramatica evoluţie a regimului insulei

Evenimentele din Creta au o vădită importanţă din punctul de vedere al strategiei mediteraneene. Aşa se şi explică şi încărjirea apărării insulei şi atenţia pe care o dă opinia publică acţiunei militare în curs.

Dar, aceste evenimente au dat insulei greceşti o actualitate care ne determină să reamintim, pentru cititorii noştri, tragica istorie a acestei insule, care timp atât de îndelungat a fost frământată de mişcări revoluţionare tinzând la unirea ei cu Grecia.

Insula Creta are o suprafaţă de 8247 km. patraţi şi aproximativ 400.000 locuitori, în marea lor majoritate greci.

La 6 Septembrie 1669, în urma tratatului dela Paliocastro încheiat între Republica Veneţiei şi Sublima Poartă, Creta a trecut sub suveranitatea otomană. Această suveranitate n'a fost însă uşoară pentru Turcia. In diferite rânduri grecii, creştinii, s'au revoltat impotriva turcilor, dar toate aceste revolte au fost înăbuşite în sânge şi au rămas fără succes. Anii 1770, 1821, 1840, 1858 au fost ani sângeroşi, fără ca populaţia creştină să fi putut obţine o ameliorare a soartei ei, cu toate că în 1856, prin tratatul dela Paris, Turcia îşi luase angajamentul să introducă reforme în avantajul populaţiunei creştine. Deşi printr'un firman al Sultanului egalitatea religioasă şi civilă a fost promulgată odată cu alte reforme, de fapt speranţele unei îmbunătăţiri a situaţiei au fost repede decepţionate.

Câţiva ani mai târziu a izbucnit revoluţia. Creştinii au proclamat independenţa şi hotărîrea de a se uni cu Grecia. Adunarea generală cretană întrunindu-se la 2 Septembrie 1886 a proclamat „uniunea indivizibilă şi eternă a Cretei şi teritoriilor dependinte de ea cu Grecia sub sceptrul Majestăţei Sale Regelui Elenilor".

Marile Puteri europene: Franţa, Italia, Austria, Prusia şi Rusia au decis să intervie atunci pe lângă Sublima Poartă pentru a obţine să se facă în Creta o consultare populară şi să fie cedată insula, Greciei. Dar Anglia s'a opus acestui aranjament, ceea ce a întărit Turcia în rezistenţa ei. Intervenţia Marilor Puteri nereuşind, acestea s'au degajat de orice răspundere şi populaţia revoltată s'a supus. Atunci a intervenit Grecia, la care de altfel apelaseră revoluţionarii. Relaţiile greco-turce s'au înăsprit şi zvonindu-se că guvernul grec ar fi hotărît să trimită vase de război în apele cretane, Turcia l-a adresat un ultimatum şi a trimis o parte din flota ei în apele greceşti. Grecia a respins condiţiile ultimatum-ului.

Tensiunea agravându-se, Marile Puteri, cu toată deosebirea de vederi dintre ele, au hotărît convocarea unei conferinţe internaţionale având de obiect conflictul greco-turc. Conferinţa s'a deschis la Paris la 9 Ianuarie 1869. Se hotărîse să nu se discute propriu zis chestiunea Cretei, ci să se caute calea aplanărei conflictului şi să se vadă în ce măsură ar putea fi satisfăcute cererile formulate în ultimatum-ul turc. Grecia n'a luat parte la conferinţă care, după discuţiuni, a hotărît că Grecia trebuia să se abţină de a favoriza sau a tolera formarea pe teritoriul ei a bandelor de orice fel destinate unui atac contra Turciei; de a echipa în porturile ei, vapoare armate destinate a ajuta sub orice formă o revoluţie în posesiunile Sultanului. Hotărîrea aceasta a fost notificată Greciei, cu invitaţia ca, în opt zile să-şi dea adesiunea pur şi simplu. Grecia, cedând presiunei marilor puteri, a acceptat declarând că „guvernul regal aderă la principiile generale de jurisprudenţă internaţională cuprinse în declaraţia Conferinţei şi că e decisă să-şi conformeze atitudinea acestor principii".

Astfel s'a potolit acest conflict dar nemulţumirile cretanilor n'au încetat. La 31 Martie 1877, prin protocolul dela Londra se stabileşte principiul că ameliorarea soartei populaţiilor creştine din Turcia constitue una din

(Continuare in pag. 2-a)

Protest in Senatul american contra d-lor Stimson şi Knox

Washington, 23 (Rador). — Corespondentul agenţiei D. N. B. transmite:

Declaraţiile d-lor Stimson şi Knox, cari au cerut abrogarea legii de neutralitate, stârnesc în Senat proteste unanime din partea adversarilor guvernului.

Senatorul republican Nye a declarat că în Congres se va da o luptă violentă în cazul când guvernul ar prezenta un proect pentru abrogarea acestei legi.

Situaţia germanilor din Statele-Unite

Berlin, 23 (Rador). — O notă oficioasă declară:

Situaţia germanilor ,cari trăesc în Statele Unite, este urmărită cu mare atenţie la Berlin.

Cercurile politice din capitala Reichului lasă să se înţeleagă că viaţa acestora, în ocupaţiile lor zilnice, nu este de invidiat.

La întrebarea cum sunt trataţi marinarii germani arestaţi de autorităţile americane, s'a răspuns din partea germanilor că situaţia acestora cere un tratament special.

Cu toate acestea, la Berlin au ajuns ecouri ale plângerilor acestora, în legătură cu tratamentul la care sunt supuşi de autorităţile americane.

Lupta pentru dominarea Mării Mediterane
Declaraţiile amiralului Darlan. — Relaţiile ruso-germane
Prin telefon dela corespondentul nostru particular din Berlin

Berlin, 23 Mai. — Nici în a patra zi dela începerea acţiunii germane impotriva insulei Creta, nu se publică nici o informaţie despre aceasta, în comunicatul comandamentului german.

Opinia publică germană însă a înţeles din numărul mare de vase britanice scufundate, că lupta dintre Germania şi Anglia a reînceput după scurta pauză dela terminarea războiului balcanic. Această luptă se desfăşoară într'un nou domeniu. Pentru prima oară, excluzându-se luptele din Norvegia s'a ajuns la o decisivă între marină şi aviaţie. Prin aceasta s'a introdus în conducerea războiului modern un nou principiu, care răstoarnă complet părerile strategice de până acum, în anumite domenii. După acest nou principiu, o putere maritimă este numai atunci inatacabilă dacă posedă şi forţe corespunzătoare aeriene. Dominaţia aviaţiei deasupra mării este posibilă dacă dispune de forţe şi de baze suficiente.

Singurul lucru concret în ceeace se ştie asupra situaţiei din Creta, este faptul că aviaţia germană domină spaţiul deasupra Cretei. Astfel flota britanică a suferit pierderi grele, iar paraşutiştii şi trupele de debarcare germane au înregistrat succese. La Berlin nu se ştie până acum cât de mari sunt aceste succese, deoarece lipsesc ştiri din sursă germană şi nu se cunosc decât anumite ştiri străine. Totuş, în cercurile germane se spune că operaţiunile militare se desfăşoară în mod favorabil. Având-se în vedere faptul că cercurile militare germane s'au exprimat totdeauna precaut în timpul vreunei campanii asupra desfăşurării ei, campanie însă care s'a desfăşurat cu un succes mult mai mare decât se aştepta, afirmaţia de mai sus spune foarte mult.

Informaţiile din sursă engleză confirmă de asemenea, în mod indirect, succesele germane. Din cele două ştiri reiese că luptele din Creta sunt foarte grele şi dârze. Nici nu era altceva de aşteptat, deoarece Creta este ocupată de puternice trupe engleze, australiene şi greceşti şi este înzestrată cu fortificaţii puternice.

Posesiunea Cretei este foarte importantă pentru Anglia, deoarece este în joc existenţa flotei ei din Marea Mediterană. Din această cauză englezii apără Creta cu toate forţele şi mijloacele. O dovadă concretă în această privinţă sunt pierderile mari suferite de marina de război britanică. Prin aceasta s'a atins o ţintă germană, care este tot atât de importantă ca şi ţinta principală, adică ocuparea insulei Creta. Această ţintă secundară importantă este lupta dintre aviaţie şi marină.

Acest fapt poate fi văzut prin următoarele două prisme: 1. Slăbirea flotei britanice din Marea Mediterană, astfel încât să nu mai poată împiedica pe viitor acţiunile italo-germane în Marea şi pe coasta Mediterană: 2. Incercarea puterii de rezistenţă a flotei britanice împotriva aviaţiei germane.

La începerea acţiunii germane impotriva Cretei, ştirile britanice au anunţat că prin această acţiune germanii fac o probă generală pentru o eventuală invaziune ulterioară în Anglia. Cercurile germane au declarat în legătură cu această afirmaţie că ele nu sunt atât de naive să trădeze Angliei armele secrete şi pregătirile tehnice secrete care le stau la dispoziţie pentru invaziunea în Anglia.

Cu totul altceva este însă lupta despre care am vorbit între avion şi vas de război. Astfel, se vede în mod practic de partea căruia e succesul. Anul trecut, în urma marilor succese germane, trupele britanice s'au retras prea repede din Norvegia, iar flota britanică a evitat lupta, astfel că această probă nu s'a putut face. In Marea Mediterană însă, flota britanică a trebuit să primească lupta. Luptele din Creta au dus şi în acest domeniu, la o nouă experienţă, care va fi fără îndoială de o mare importanţă pentru eventuale invaziuni în Anglia.

❖

Presa germană n'a adoptat încă vreo atitudine faţă de declaraţiile făcute azi de amiralul Darlan, la postul de radio Paris. Franţa s'a declarat pentru Europa şi Europa este gata de a duce lupta împotriva hegemoniei şi încercărilor de imixtiune anglo-americane. Toate afirmaţiile anglo-americane sunt numai pretexte spre a pune mâna pe bazele franceze, importante pentru ei. Dacă acest caz se va produce, atunci actualul război se va întinde şi asupra altor regiuni, devenind un adevărat război mondial.

❖

La Berlin nu s'a luat nici o atitudine faţă de o nouă ştire senzaţională, publicată de „Times", asupra legăturilor germano-sovietice. In capitala Germaniei se subliniază numai că aceste legături sunt foarte bune şi sunt lipsite de orice caracter senzaţional.

❖

Insărcinarea cu noui misiuni a d-lui Serano Sunner şi întărirea situaţiei lui prin acest fapt, a fost salutată la Berlin cu multă simpatie.

Un mare tehnician german

Prof. WILLI MESSERSCHMITT constructorul avionului cu acelaş nume

MAREŞALUL PETAIN A PRIMIT O DELEGAŢIE A ORAŞULUI DUNKERQUE

Vichy, 23 (Rador). — Corespondentul agenţiei „D. N. B." transmite:

Mareşalul Petain a primit Vineri o delegaţie a oraşului Dunkerque, care a exprimat şefului statului sentimentele de fidelitate cari însufleţesc populaţia din Dunkerque.

Este vorba de prima delegaţie care a sosit din teritoriile ocupate.

UN APEL AL PATRIARHULUI CHALDEEI DIN BAGDAD

Beirut, 23 (Rador). — *Corespondentul agenţiei „Stefani" transmite următoarele:*

Patriarhul Chaldeei din Bagdad a adresat comunităţei un inimos apel, invitând-o să ajute Irakul şi să dea ascultare guvernului, înrolându-se în armata irakiană.

Consulatul Irakului la Beirut publică un anunţ al ministerului apărării irakian prin care Irakul cere 30 de medici.

Cercurile competente germane despre declaraţiile d-lui Eden

Berlin, 23 (Rador). — *Corespondentul agenţiei Stefani transmite:*

Cu privire la declaraţiile făcute Joi de d. Eden, în numele guvernului englez, cercurile competente germane declară că răspunsul se cuvine să fie dat dela Vichy, nu dela Berlin.

Totuşi, chiar în calitate de simplu spectator, Reichul îşi poate permite câteva consideraţii asupra cuvintelor ministrului englez.

Se poate afirma, de exemplu, că a acuza Franţa de nerecunoştinţă, după actele de brutalitate sălbatecă săvârşite de englezi contra fostei lor aliate, reprezintă culmea cinismului. Şi nu e vorba numai de evenimentele de la Dakar şi Oran, ci şi de încercările sistematice ale Angliei de a sugruma economiceşte Franţa în speranţa de a exaspera populaţia franceză din teritoriile neocupate şi a împinge Franţa în prăpastie.

Francezii par să-şi dea seama în sfârşit de realitate. De altfel, exemplele Iugoslaviei şi Greciei sunt foarte instructive.

O notă din Beyruth despre propaganda engleză

Paris 23 (Rador). — Agenţia „HAVAS-OFI" transmite următoarea notă din Beyruth:

Posturile de radio engleze, egiptene şi palestiniene au reluat şi comentat pe larg o informaţie a agenţiei disidente gaulliste, relativă la pătrunderea forţelor gaulliste pe teritoriul sirian şi la o pretinsă retragere a armatei generalului Dentz.

Aceste informaţii false aveau unicul scop de a produce o turburare a spiritelor în Siria. In dosul acestei campanii prin radio, se pregătea ceva concret care urma să se săvârşească fără întârziere şi care s'a şi încercat în noaptea de Miercuri spre Joi şi în cea următoare la frontiera de sud a Siriei.

Sub pretextul unor exerciţii, locotenentul colonel Collet, comandantul unor grupuri de cerkezi, a ordonat escadroanelor sale o mişcare menită să le ducă dincolo de frontieră, pentru a le alătura forţelor britanice din Transiordania.

Când şi-au dat seama că sunt duşi peste frontieră, cei mai mulţi dintre soldaţi au refuzat să meargă mai departe şi s'au inapoiat pe teritoriul Siriei. Lt. col. Collet a fost urmat de un singur escadron, care însă a fost încercuit la timp de trupele însărcinate cu supravegherea frontierei. Ofiţerul comandant a fost luat prizonier, iar cei doi ofiţeri francezi, cari împiedicau elemente izolate de a trece frontiera, au fost omorâţi.

La radio Ierusalim s'a anunţat că un general francez, în fruntea regimentului său, ar fi trecut de partea disidenţilor. Acest pretins general era desigur fostul locotenent colonel Collet, care era şef de batalion numai de câteva zile şi căruia i se promisese probabil rangul de general ca pret al trădării.

In cursul zilei de Vineri, 95 la sută din trupele cerkeze şi-au reluat posturile.

Vas britanic de transport incendiat de aviaţia germană